

Aidon kohtaamisen voima

TUULA-MARIA AHONEN

Syrjäytyminen ja sen uhka koskettavat nykyisin kasvavaa ja monipuolistuvaa ihmisryhmää.

– Järjestöjen tehtäväksi on annettu metsästä kadonnutta välittämistä, toteaa Sininauhaliiton 70-vuotisjuhlakirjan toimittaja Pekka Lund. Kirja haastaa myös muita yhteiskunnallisia toimijoita ennalta ehkäisemään ja kohtaamaan syrjäytymisen ongelmaa.

Pekka Lund on haastatellut kirjaa varten yhtätoista vaikuttajaa.

– Vielä viisitoista vuotta sitten tilanne oli hallinnassa, mutta erityisesti naisten ja lasten ongelmat ovat sittemmin kasvaneet hallitsemattomasti, toteaa Rauman Seudun Katulähetyksen toiminnanjohtaja Ulla-Maija Nikula.

– Havainnot suomalaisen nuorison päihdeidenkäytöstä ovat surullisia: on hyvin paljon nuoria päihdekroonikkoja, jotka kulkevat omissa oloissaan. Vastuun kantaminen syrjäytymisuhan alaisista nuorista on Suomessa tällä hetkellä heikkoa, sanoo Kansanterveyslaitoksen osastonjohtaja Jouko Lönnqvist.

– Jostain syystä Suomessa ei tiedosteta riittävän hyvin syrjäytymisen ja alkoholiongelman periytyvyyttä. Yhteiskunta ei ota riittävän vakavasti sitä, että sukupolvelta toiselle siirtyvä syrjäytymisen ketju on totta, toteaa Helsingin kaupungin sosiaalijohtaja Paavo Voutilainen.

Kirjan mukaan yhteiskunnan

mitassa tämänhetkinen päihdepolitiikka ja kansalaisten suhtautuminen alkoholiongelmaisten asemaan huutavat empatian poissaoloa. Toivottomuuden syyt ovat kuitenkin syvällä ihmisessä ja yhteiskunnassa. Kirja esittää ohjelman toivottomien auttamiseksi. Sen ensimmäinen kohta on lopettaa voivottelu ja aloittaa toiminta.

– Syrjäytymisen ehkäisyn ja hoidon hallinnossa vallitsee sekamelska. Valtion, kuntien, järjestöjen ja Raha-automaattiyhdistyksen roolit ovat kehittyneet tilanteiden ja tarpeiden, eivät suunnitelmallisen kehittämistyön tuloksena, toteaa Raha-automaattiyhdistyksen johtaja Hannu Salokorpi.

– Nykyisen päihdehuoltokentän ongelmat voidaan summata näin: liian myöhään, liian sattumanvaraisia toimenpiteitä ja liian monimutkaiselta palvelujärjestelmältä. Surullista on, että sekainen järjestelmä hukkaa resursseja. Rahaa ja elämää menee hukkaan, kun toiminta on tehotonta huonon koordinaation takia, Jouko Lönnqvist täydentää.

Muutkin kirjan haastattelut yhtyvät näihin näkemyksiin. Kirjan mukaan järjestelmän uudistamisessa keskeisessä asemassa on valtion ja kuntien suhde. Lainsäätäjä tuntuu olevan ainoa, joka voi todella löytää ratkaisun ja selventää tilanteen.

Syrjäytymisen ehkäisyyn ja hoitoon vaikuttavat lukuisat tahot, joiden yhteistyötä pitäisi

Pekka Lund
Torjuttu toivottomuus
PS-Kustannus, 2006

koordinoida. Ne ovat työministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, kunnat, läänit, järjestöt, Kansaneläkelaitos, Raha-automaattiyhdistys ja kohteena olevien alojen yrittäjät.

Valistunut itsevaltiassai tilanteen korjattua nykyistä hajautettua päätöksentekomallia paremmin. Koska itsevaltiuteen ei tiettävästi olla palaamassa, tarvitaan viranomaisten välistä yhteistyötä. Viisasten kiven on löydettävä yhteisestä tahdosta. Porkkanaksi yhteistyön tekemiseen olisi kirjan mukaan mahdollista tarjota rahaa: jos eri osapuolien tekemiset koordinoitaisiin paremmin, jokainen säästäisi.

Itse luin tätä kirjaa kiinnostuneena ennen kaikkea sen ihmisarvoa ja ihmisyyttä kunnioittavan hengen vuoksi.

– Aito kohtaaminen voi vaikuttaa ihmiseen ratkaisevasti. Ihmisen raitistumiselle syntyy mahdollisuus, kun joku aidosti välittää hänestä. Ihmeitä tapahtuu, kun ihmiset ovat ihmisiä toisilleen, tiivistää vastuunkantaja Olli Mäki Kalliomäen puolimatkankodista kokemuk-
sia, joista media ei juuri nyky-yhteiskunnassa kerro.